

תלמידי

היו האם איד
האם הארץ
נאר היו ארץ פסע
עם באר הארץ יצע

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

והרתי את לב האבן משרכם
ונתתי לכם לב בשר

קדושים (בחול' אחריו)
גליון ז' | תשפ"ב

אור להביות הלב של איש ישראל
בועך מאד עד לב השמים לה' ויתברך,
ואין סוף ואין תכלית לתשוקתו

לב ופירוש של הדבר הזה

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (ויקרא פרק יט, יח)

'הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך'
- כך תזהיר הארז"ל להתחיל את סדר התפילה, כדי שיכלול
נפשו עם כלליות נשמות ישראל, וכמובא כמה פעמים בספרי
רבינו ותלמידו הגדול זיע"א.

בהלכות ערב (הלכה ג' לא) מדבר מוהר"ת מחשיבות
ונחיצות מצווה קדושה זו, וזה לשונו: **כל אחד מחויב לאהוב
את חברו וכל ישראל כנפשו ממש, כמו שכתוב: "ואהבת
לרעך כמוך"**.

כשהאדם מנקה לאהוב את כל ישראל כנפשו ממש -
'כמוך' - צריך לדעת מקודם איך ומה היא האהבה שהאדם
אוהב את עצמו, ורק אחר כך נוכל לידע מה נקרא לאהוב כל
יהודי 'כמוך'? ממשך מוהר"ת ומגלה:

**וכמו שהאדם בעצמו, בוודאי אם יש לו מוח בקדקדו,
בודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר רק לזכות
להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה אמיתית וחיון
מזה אין שום טובה בעולם כלל. כמו כן מחויב כל אחד
להתגעגע ולכסוף שיוכי כל ישראל להתקרב אליו יתברך!**

כשם שאם אתה אוהב את עצמך, בודאי תרצה ותשתוקק
לזכות להתקרב אליו יתברך, כי זה מה שהכי טוב בשבילך...
כך גם 'לאהוב את כל יהודי כמוך ממש', פירושו: להתגעגע
ולכסוף שיוכי כל ישראל גם הם להתקרב אליו יתברך. זה מה
שאתה אמור לאחל לעצמך - אם יש לך מוח בקדקדך, וזה
שאתה גם צריך לאחל לכל ישראל.

כיצד אכן עושים זאת למעשה? כיצד ניתן לקרב את כל
בני ישראל להשי"ת?
ובכן: כמה שאפשר, עושים זאת בפועל, ע"י שמדברים
איתם מעבודת ה', וכדבריו של מוהר"ת:

**אם אפשר לו לדבר איזה דיבור עם חברו מענין עבודת
ה' יתברך, בוודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מישראל
מחויב לדבר עם חברו בראת שמים, כמו שכתב רבינו
זכורנו לברכה בכמה מקומות.**

ומה שאי אפשר לעשות בפועל, עושים על ידי הרצון...
שכן:

העיקר הוא הרצון, כמו שכתוב ברעיא מהימנא על
משה רבינו ע"ה "ובגין דהוויית חשיב בחייך דאילו הוה
אפשר לך הוית מהדר כולא עלמא תחות קודשא בריך
הוא" וכו', עיין שם שמבאר שם גודל מעלת משה בשביל
זה שהיה חושב כל ימיו שאילו היה אפשר לו היה מחזיר
כל העולם לה' יתברך.

נגמא, שאפילו משה רבינו ע"ה, עיקר מצוות תוכחה
היה מקיים על ידי הרצון שהיה כוסף תמיד להחזיר כל
העולם למוטב ועל ידי זה זכה למה שזכה...

זוהי מצוות 'אהבת ישראל' המוטלת עלינו: לזכות את
ישראל בכל מה דאפשר, לגלות הגולה לעם סגולה,
ובעיקר: לכסוף ולהשתוקק ולהתגעגע שיתקיים "ומלאה
הארץ דעה את ה' וכולם ידעו אותו למקטנם ועד גדולם".

'היום יום', והנה הוא יום!

ההכרזה הקדושה שאנו מכריזים בתחילתו של כל יום איינה דבר של מה בכך, היום כולו מתקדש על ידה //
כוחה של אמירה

היום הגדול הגיע!

אחרי כל כך הרבה הכנות, תפילות רצונות וכיסופים,
הגיע הזמן אליו חיינו כל כך. עם דמדומי חמה של מוצאי
יום טוב ראשון של פסח, כבר יכולנו לחוש את אור המצווה
הקדושה של ספירת העומר, ששרה באוויר.

מרגע לרגע גברה ההתרגשות, ואף התעצמה ביותר
במהלך תפילת ערבית הראשונה של חול המועד. רגע השיא
הגיע כשהיכל ביהכ"ס רעש וגעש מקול הצעקות והשאגות
של הילשם יחוד' והברכה המורטיטו, ואז... כשסיימנו לומר
את המילים קדושות של 'היום יום אחד לעומר', מצאנו
את עצמנו מופתעים, ושאלנו את עצמנו: זה 'כל' המצווה!?
בשביל המשפט הזה חיינו כל כך!?

גם במשך היום שלאחר מכן, אנחנו לא מוצאים שום
זכר לאותם רגעים מרוממים, לבד מכמה מנהגי אבילות
שמזכירים לנו שאלו הם ה'ספירה טעג', (- ימי הספירה) ותו
לא.

אז מה הם אותם ימים קדושים שהם ההכנה והדרך
לקבלת התורה? ומהו סודה הנעלם של אותה 'ספירה'
מופלאה שפותחת לנו את היום?

בספריהם של הצדיקים הקדושים ותלמידיהם אנו מגלים
את אורם של הימים הללו בהתגלות מופלאה. וכך מגלה
רבי נתן מברסלב בספרו ליקוטי הלכות (מזיקין ג') את סודם
של ימים קדושים אלו ואת המשמעות של אמירת 'היום...
לעומר':

לעתיד לבוא' - מגלה מוהר"ת - 'כשתגדל הדעת עד
למאד, כלל לא תהיה מציאות של 'זמן'. החיים ימשכו
וימשכו לנצח נצחים, בלי סוף וקץ. ורק עתה כשאנחנו
בגלות, בקטנות הדעת, רק אז שייך מציאות של 'זמן'. למה
הדבר דומה. לאדם שחולם בחלומו כאילו הוא חי שבעים
שנה, אף שבאמת כל אורכו של החלום לא היה אלא רבע
שעה בלבד.

גם בימי הספירה - ממשך רבי נתן להסביר - שאנו
נמצאים במצב של קטנות הדעת, כיון שרק עכשיו יצאנו
ממצרים, וכדי שלא ליפול מחוסר דעת חלילה, אנו מכניסים
את עצמנו למצב של אמונה בלא דעה, בחינת שינה. וכיון
שבישינה ישנם צמצומים של זמן, אנו צריכים להמשיך את
ה'זמן' בקדושה, ולכן אנו מכריזים בפתחו של כל יום: 'היום
יום... לעומר', "ומכך נמשך ומתהווה כל הזמן והמניין
שבעולם".

אמור מעתה:

לחפש את הבת מלך!

ר' מנחם: אוי, ביסטו גערעכט. איך שכחתי שיש 'שבת' בעולם!?

רבי שמחה: אתה שואל איך שכחתי? - רבינו מספר איך שכחנו!

במעשה הראשונה ב'סיפורי מעשיות', מעשה מאבידת בת מלך, מתחיל רבינו ומספר: "מעשה במלך אחד, שהיו לו ששה בנים ובת אחת. ואותה הבת היתה חשובה בעיניו מאד, והיה מחבבה ביותר והיה משעשע עמה מאד. פעם אחת היה מתוועד עמה ביחד באיזה יום, ונעשה ברוגז עליה, ונזרקה מפיו דיבור: 'שהלא טוב יקח אותך' (דברי נייט גוטער זאל דיר נעמען). בלילה הלכה לחדרה, ובבוקר לא ידעו היכן היא. והיה אביה מצער מאד, והלך ל'בקשה' אנה ואנה. עמד השני למלכות, מחמת שראה שהמלך מצטער מאד, וביקש שיתנו לו משרת וסוס ומעות על הוצאות, והלך לבקשה. והיה מבקשה מאד זמן מרובה מאד עד שמצאה". והמשך כל המעשה הוא, איך חיפש אותה ימים ושנים עד שמצא אותה.

מי הם הששה בנים והבת היחידה? - כותב הרב מטשעהרין בספרו 'יקרא דשבתא':

"קדושת שבת הוא בחי' הבת מלך, שזה סוד 'שין בת'. ומבואר בזה"ק ובכתבי האר"ז"ל מסוד הששה ימים שהם כנגד הו' קצוות בחי' הששה בנים, ושבת הוא בחי' הבת מלך, ונקראת 'טוב', כמו שכתוב 'מזמור שיר ליום השבת טוב' וכו', וכמבואר בזה"ק (פרשת נח דף ס') וניתנה לטובים שהם ישראל, בבחי' 'כנסת ישראל יהיה בן זוגך'" (יקרא דשבתא, מעשה א).

בת מלך זו חשובה ואהובה מאד אצל הקב"ה; ה' אוהב מאד את השבת. אך הבת מלך נאבדה...

שכן, "בעוונותינו הרבים נתעלם קצת מקדושת שבת, בבחי' 'שפח ה' בציון מועד ושבתי". וכמו שכתוב (הושע ב) 'והשבתי קל משושה חגה חדשה ושבתי'. עד שכמה פעמים גזרו העכו"ם על ישראל לחלל שבת ח"ו" (שם).

האור הגדול והקדוש של שבת נשכח ונעלם מאתנו...

אבל ה'משנה למלך' מתעורר וקם לחפש ולבקש אותה - "וכן בכל דור ודור נמצאים צדיקים וכשרים שיש להם מסירות נפש ממש על ענין קדושת שבת, וכן כלל ישראל גם כן כל אחד מהם נכסף ומשתוקק לקבל איזה אהרה דקדושה מנעימות קדושת שבת, ומתגעגעין על זה בכלות הנפש, ומחפשיין אחריה במטמונות, עד שזוכיין לפעמים לאיזה התנוצצות מקדושתה" (שם).

ר' מנחם: אולי נצטרף גם אנחנו אל ה'משנה למלך' לחפש אחר קדושת השבת...

רבי שמחה: אכן כך! הבה נצא ונחפש בתוך ספרי רבינו ומוהר"ג את אור קדושת השבת, וכמוכן, לא נשכח את העיקר: לעשות מכל מה שנלמד - 'תפילה' וצעקה להשם יתברך: **הטעימיני נא טעם שבת קודש!**

ר' מנחם: איזה מועד? ל"ג בעומר?

רבי שמחה: הרבה לפני ל"ג בעומר?

ר' מנחם: מה? איזה מועד יש לנו לפני ל"ג בעומר? אני מקווה שאתה לא ציוני, שחושב על החגא של ה' אייר...

רבי שמחה: חס ושלום!

אגב, אם הזכרת את ה' אייר, שחל ביום שישי הבעל"ט, אני יכול לומר לך שזהו יום גדול מאד בברסלב, ובעצם לכל עם ישראל; ביום זה נסע ונכנס רבינו לעיר אומן! ועל נסיעה זו, מתבטא מוהר"ג אחר שמספר באריכות כל פרטיה:

"בענין נסיעתו לאומן היו תלויים עולמות הרבה עד אין קץ וזכות ישראל לדורות, כי תיקן שם אלפי אלפים ורובי רבבות נשמות פגומות ומקולקלות שלא היה אפשר להם להתקן בשום אופן כי אם על ידי הסתלקותו, כאשר נשמע מפיו הקדוש בפירוש וברמז. וגם כמה טובות לנצח נצמחו מזה לישראל לדורות, כי כבר גילה שמי שיבוא על קברו ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים המפורסמים עתה, בוודאי יעזור לו לנצח אפילו אם יהיה מי שיהיה, כידוע ומפורסם. והנסיעה לאומן היתה התחלה והכנה לכל התיקונים האלה לנצח! כי מקום קבורתו כבר הובחרה שם באומן, ושם היה צריך לעסוק בכל התיקונים הנ"ל. ויותר ויותר מזה מה שנעלם מאתנו,

כאשר הבנו מפיו הקדוש. על כן בכל תנועה ותנועה ובכל סיבה וסיבה שסיבב השם יתברך בענין נסיעה זאת, מה גדלו בהם מעשי השם, מאד מאד עמקו מחשבותיו, כי הכל היה נוגע למקום שנוגע לעד ולנצח" (ימי מוהר"ג ח"א, מז).

כל זה דרך אגב. אבל לא התכוונתי כלל ליום ה' אייר, ועאכ"ו שלא התכוונתי כלל לחגא שבדו הציונים מלבם, יצילנו ה' מהם וממהומם. ומלכות הרשעה מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכלם ותשפילם ותכניעם במהרה בימינו, בלי נזק וצער לשום יהודי.

התכוונתי למשהו אחר; ליום גדול וקדוש מאד, שכולל בתוכו את קדושת כל הימים טובים! יום שבא ומתקרב אלינו בצעדי ענק, בעוד פחות מיומיים...

יום השבת!

ר' מנחם: על זה לא חשבתי...

רבי שמחה: אתה לא חשבת, ועוד הרבה לא חושבים... לפני כל מועד מתרגשים לקראת בואו, ומתכוונים לקראתו בלימוד ותפילה והכנה דרבה, ולעומת זאת, שבת קודש כמעט נשכח. התרגלנו אליו, מאחר שהוא בא בכל שבוע. וגם אם יש לנו איזה והתנוצצות בשבת קודש, אין אנו משקיעים ללמוד ולחקור אודותיו.

לפני כל מועד מתרגשים לקראת בואו, ומתכוונים לקראתו בלימוד ותפילה והכנה דרבה. ולעומת זאת, שבת קודש כמעט נשכח. התרגלנו אליו, מאחר שהוא בא בכל שבוע...

ר' מנחם: רבי שמחה, דע לך אזו דו האסט מיר געהעפנט דעם אפטיט... [= פתחת לי את התיאבון]

רבי שמחה: תיאבון למה? לאכילה ושתייה?

ר' מנחם: לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה'.

מאז שהסברת לי, בשיחותינו הקודמות, ענין ליל בדיקת חמץ ומעט מענייני ליל הסדר על פי 'ליקוטי הלכות', נפתח לי התיאבון להאיר את כל המועדים והמצוות באור הליקוטי הלכות.

הלוואי הייתי יכול לגשת לכל מועד ומועד, ולכל מצוה ודבר שבקדושה, עם מוחין קדושים של ליקוטי הלכות. ס'איז דאך א אנדער לעבן.

רבי שמחה: דברים ערבים ומתוקים. כמה נפלא לשמוע אותם מפיו. אשריך שנתעוררת לחפש את השער ל"גן עדן"!

ר' מנחם: מה הכוונה "השער ל"גן עדן"?

רבי שמחה: "גן עדן" פירושו השגות אלקות. "גן" הוא השגת "חכמה תתאה", ו"עדן" הוא השגת "חכמה עילאה". וכדי להיכנס לתוך השגות אלו, צריכים למצוא את השערים.

"כי יש גן עדן, והם שני בחינות: גן ועדן, והם בחינת חכמה עילאה וחכמה תתאה, כי עיקר תענוג גן עדן הוא השגת חכמת אלקות, היינו חכמה עילאה וחכמה תתאה, שהם בחינת גן עדן כנ"ל. אך לזכות לזה אי אפשר כי אם על ידי השערים, כי יש שערים, היינו בחינת שערי גן עדן, שעל ידי זה זוכין להיכנס לגן עדן, דהיינו להשגת חכמה עילאה וחכמה תתאה" (ליקוטי מוהר"ן, רפא).

וכשאנו מתעוררים ללמוד 'ליקוטי הלכות' על המועדים והמצוות, אנו מוצאים את השערים להיכנס על ידם לתוך הגן עדן; לתוך השגות אלקות אמיתיים שעל ידם יכולים לטעום טעם גן עדן בכל מועד ובכל מצוה ועבודה.

ר' מנחם: אני נזכר מהשיחה בשיחות הר"ן: "כשמקורבים לצדיק האמת, טועמים טעם גן עדן! כי איתא בזהרה הקדוש שהצדיק הוא גננא דגינתא" (שיחות הר"ן, רב).

רבי שמחה: אכן! ועיקר ההתקרבות שלנו לרבינו הקדוש הוא על ידי השקידה על דלתי ה'ליקוטי הלכות', שרק על ידו אנו יכולים לקבל את אורו הגדול של רבינו.

וכפי שמוסר לנו רבי אברהם ב"ר נחמן מה שמע מאבי רבי נחמן טולטשינער: "שיש לעסוק בספרי מוהר"ג ז"ל יותר מבספרי אדמו"ר זצ"ל בעצמו. כי בימינו אלה שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר בגוף ונפש, צריך להיות עיקר הלימוד בספרי מוהר"ג ז"ל על אשר עלידו היה ביכולת אדמו"ר זצ"ל להוריד את דבריו הנוראים, ולעורר ולחזק בהם גם אנשים מגושמים ומונחים בעומק השאלות תחתיות כמונו" (כוכבי אור, הקדמה).

ר' מנחם: נו, אז למעשה, אולי באמת נתחיל לעשות זאת במסגרת השיחות-חברים שלנו, ונתחיל ללמוד מה כתוב בספרי רבינו ומוהר"ג על כל מועד ומצוה ועבודה.

רבי שמחה: בשמחה רבה! על איזה מועד או מצוה אתה רוצה להתחיל?

ר' מנחם: האמת שחשבתי ללמוד ולשוחח אתך על חג השבועות, שכבר סופרים ומתכוונים אליו. הרי זה המועד הקרוב ביותר אלינו.

רבי שמחה: למה הוא הקרוב ביותר? הרי יש זמן נפלא, שמגיע ממש זה בסמוך, הרבה לפני חג השבועות.

נדהמת?

הטעימיני נא טעם שבת

קִלְא רַחֲמִים, אֶתָּה נִתְּתָ לָנוּ מִתְּנָה טוֹבָה הַזֹּאת שֶׁהֵיְתָה בְּבֵית גְּנֻזָּה וְשִׁפְתַּי שְׂקוּהָ. אֶתָּה יוֹדֵעַ גְּדוֹל מַעֲלֵת יְקָרַת קִדְשֵׁת שִׁפְתַּי קִדְשֵׁי הַמִּתְחִיָּה וּמְקַנְיָה פֶּל הַעוֹלָמוֹת, וְאֶתָּה יוֹדֵעַ פְּמֹה אֲנִי רַחוּק מִהַקְדֵּשָׁה וְהַשְׂמֻקָּה שֶׁל שִׁפְתַּי. אֲנִי אֲדוֹן יְחִיד, טוֹב וּמְטִיב לְכָל, גְּדוֹל הַעֲצָה וְרַב הַעֲלִילָה, עֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי וְלַמְדֵּנִי וְהוֹרֵנִי בְּאֶפְסֵי שְׂאֵזְפָה תְּמִיד לְשִׂמְחָה שֶׁל שִׁפְתַּי בְּאֶמְתָּה, שְׂאֵזְפָה לְשִׂמְחָה מְאֹד בְּכָל שִׁפְתַּי וְשִׁפְתַּי בְּשִׂמְחַת שִׁפְתַּי בְּאֶמְתָּה. הַטְּעִימֵנִי נָא טַעַם שִׁפְתַּי קִדְשֵׁי! כִּי אֶתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל.

כשהחבריא קדישא מגמירוב, ובתוכם מוהר"ת, הגיעו לעיר ברסלב במוצאי שמחת תורה ונכנסו אל רבינו, מצאוהו יושב בשולחנו יחד עם בעלי הבתים והאנשים הפשוטים. שכן, נוהג היה לערוך בשמחת-תורה שולחן מיוחד עבור ה'בעלי-בתים' שלא נמנו עם החסידים הקרובים, מנהג שמקורו בזקנו הבעש"ט הקדוש.

רבינו קיבל את פניהם בסבר פנים יפות וכיבד אותם במעט משקה ומיני מתיקה. הוא לא הספיק לשוחח עמם הרבה, ובינתיים הגיע העגלון ואמר להם שהגיעה הנשעה לנסוע חזרה, כפי שסיכמו. בני החבורה נממירוב הצטערו על שהספיקו לשהות כה מעט במחיצת רבינו, הם קמו ונפרדו בזה אחר זה ממנו. כשהגיע תורו של רבי נתן, אמר לו רבינו: "עדיין לא נתתי לך את המגיע לך על הוצאות נסיעתך אלי, וגם לא סיפרת לי את הקורות עמך במשך הזמן שלא היית כאן".

רבי נתן הרגיש שהרבי יודע את מחשבותיו וגעגועיו וכיסופיו להישאר אצלו, ואת תשוקתו לספר לו את כל ליבו. הוא נשאר אפוא אצל רבינו, בעוד חבריו חוזרים לנמירוב.

באותה עת, היתה לרבי נתן ולזוגתו חנות בנמירוב שממנה התפרנסו. בחול-המועד הוא סיכם עם הסוחרים, שבאיסרו-הג ייסע לברדיטשוב להביא סחורה לחנות לתקופת החורף. הם סיכמו קודם לכן עם עגלון שייקח אותם לברדיטשוב מיד בבוקרו של יום. אולם עכשיו, במחיצת רבינו, שכח מכל עסקי העולם הזה כליל ונשאר אצלו. במשך כל הלילה שוחח עמו רבינו שיחות קודש.

עם התפילין של הרבי

לפני שהאיר היום, הלכו למקוה ולאחר מכן התפללו שחרית כוותיקין עם הנץ החמה. התפילין של רבי נתן לא היה עמו, לרבינו היו שני זוגות תפילין והוא נתן לו אחד מהם, ואף את הטלית של יום חול שלו.

רבי נתן התפלל עם הטלית והתפילין הקדושים של רבינו. אחר כך סיפר: "מאותו יום והלאה הרגשתי שקיבלתי מוח חדש ממש" (טובות זיכרונות, ה).

לאחר התפילה, כיבדו רבינו במזונות ובקפה ואמר לו: "הבה נלך לשוחח יחד". בבית-הכנסת היה עץ רחב שבלט מן הקיר, הם התיישבו עליו ופתחו בשיחה. רבי נתן התרגש מאוד מהחיבה העצומה שהרבי מרעיף עליו, הוא החל מספר לו את מה שעבר עליו בכל אותם הימים מאז שובו לביתו, ואיך שהתפללו הוא ושאר החברים בצוותא במשך כל ימי החג, בסוכת אביו.

רבינו התלהב מאוד לשמוע זאת, וגילה לו אז את התורה הנפלאה שבליקוטי מוהר"ן סימן מ"ח, שם מבואר הקשר בין 'תפילה בכוח' לסוכה.

ברכת הבנים

רבינו הוסיף ואמר כי מצוות 'סוכה' ו'תפילה בכוח' הם סגולה לבנים. רבי נתן סבל מאוד בעת ההיא מכך שחלפו כבר עשר שנים מנישואיו ועדיין לא זכה לבנים בני-קיימא. הוא התפעל

מרוח קדשו של הרבי, כי מעולם לא הזכיר לפניו את צערו בעניין הבנים, והנה הוא מכוון ברוח קדשו לעניין שִׁכָּה מיצר לו.

הוא שפך את מרי שיחו בפני רבינו על שזוגתו הפילה כבר כמה פעמים, וכעת היא מעוברת ודואג הוא שלא תפיל שוב.

השיב לו רבינו: "לשם כך, צריך אתה לתת לי פדיון". מוהר"ת נענה מיד: "הרי גם בלאו הכי חשבתי לתת לך פדיון". "לממון איני זקוק" אמר לו רבינו, "ראה רק להביא לביתי ששה כסאות" (בכך רמז על התורה הקודמת שאמר לו - 'קרא את יהושע', שם מוזכר 'כיסא' והואו' שהיא בגמטריה שש). רבי נתן הביא לרבינו ששה כסאות. (ואכן בא' בכסלו באותה שנה, נפקד בבן זכר בר קיימא, לשמחתו הגדולה)

לדעת לשוב...

בצהרי היום, סעד רבינו שוב עם רבי נתן, הוא הבחין בו שהוא נפעם ונרעש כולו מהתורה שגילה לו היום, עד שאין לו חשק לשוב לביתו. אמר לו הרבי: "כעת צריך אתה לקיים את ה'בקי שוב', שאמרת בשבת שובה".

מוהר"ת חשש מן הביזיונות הצפויים לו מצד אביו ומשפחתו: "איך אשוב לביתי כך, כשאני לבוש עדיין בבגדי חג?" - תינה בפני רבינו - "וכשישאלו אותי היכן הייתי, מה אענה?". "סע אחר המנחה סמוך לערב" - יעץ לו הרבי - "כך תגיע לביתך כשכבר יהיה לילה ולא יבחינו כל כך במלבושך".

מוהר"ת סיפר לרבינו שהיה אמור לנסוע היום לברדיטשוב עם הסוחרים כפי שנסכסם ביניהם, ויתכן והם נסעו בלעדיו ולאחר מכן יבואו כלפיו בטענות על שלא בא. "מי יודע" - השיב לו רבינו - "אולי העגלון שהזמינו, לא בא, ולבסוף הם לא נסעו".

בראותו שרבינו מפציר בו לנסוע ואינו יכול לסרב, למרות רצונו העז להישאר עוד אצלו, קם רבי נתן ונסע לעת ערב לביתו.

דבריו אחד מדבריו לא נפל

הוא נוכח לראות כי כל דברי רבינו התקיימו בדיוק מופלא, ואחד מהם לא נפל. הוא חזר לנמירוב באישון לילה, וכשהגיע לביתו, זוגתו לא היתה שם, כי שהתה בבית סבו. רבי נתן החליף את בגדי החג בבגדי חול והתפלל ערבית באריכות ובהתלהבות, משום שלא היה איש בבית. כשזוגתו הגיעה, הוא עמד בתפילת שמונה-עשרה באריכות ובדביקות, וכאשר סיים להתפלל, כבר היתה ישנה.

מנהגו של רבי נתן היה לקום כל לילה בחצות, ללכת למקוה ולאחר מכן לבית-הכנסת, שם עסק בלימוד ובתפילה עד לאחר תפילת שחרית. גם בלילה זה, למרות שחזר מנסיעה, לא שינה מהרגלו.

בבית-הכנסת שמע כי הסוחרים שאיתם היה אמור לנסוע אתמול לברדיטשוב, לא נסעו, מכיוון שהעגלון ביטל את הנסיעה ונסע עם אנשים אחרים...

א ספירה אין ברסלב

'טובים השניים'; תרי צנתרי דדהבא היו החברים היקרים, הלא המה: ר' מענדל'ע ליטוואק, וידידו ורעו ר' ברוך אפרים. שניהם מוצאם מארץ ליטא, ומלפנים חסידו הב"ד היו. ר' ברוך אפרים אף שימש כ'חוזר' אצל האדמו"ר בעל צמח צדק זיע"א.

פעם ניגש מתנגד אחד לר' מענדל וסיפר לו על המשל המוזר של 'עץ בן מאה שנים' המופיע בסוף תורה מ"ח בליקוטי מוהר"ן תניינא, ר' מענדל פתח את הספר, וראה את המשל, ומשם המשיך לנמשל, ולדברים הכתובים לפניהם ולאחריהם, והחליט לתהות על קנקנם של חסידים אלו, אשר מפי רבם יצאו אלו הדברים...

אליו הצטרפו חבריו ר' ברוך אפרים, וכאשר הגיעו לעיר ברסלב, היה זה בימי הספירה הקדושים, בהם 'נוהגים בני ישראל הכשרים לצעוק מעומק הלב' (ליקוטי הלכות, ראש חודש ז', ובמיוחד אצל חסידו ברסלב. עוד מזמנו של רבינו ומוהר"ת זיע"א, היו מרעישים וצועקים מאוד, לבקש רחמים למלט נפשם משערי הטומאה ולהיטהר מזוהמתם, ולהכין עצמם כראוי לקבלת התורה בחג השבועות הקרב ובא, כעבד ישאף צל, עד שהיו נשמעים זעקויותיהם בכל העיר.

נכנסו ובאו לבית הכנסת, וראו בעיניהם כיצד אנשי שלומינו משתפכים ומתחננים נוכח פני ה' בסדר הספירה ובתפילות שאחריה, והקול נשמע למרחוק. המה ראו כן תמיהו; ממוצה כה פשוטה - עושים כזה עסק? אלא מאי, בוודאי יש דברים גנו, ובוודאי יש כאן משהו מיוחד. וכך אמרו איש אל אחיו: "אז יי קענען מאכן אזא פאראד פון א ספירה - אז דא דא עפעס"...

ואכן נתקרבו שניהם לאורו הגדול של רבינו, ולימים נעשו מגדולי חסידו ברסלב, בעבודת ה', בקימת חצות, ועסק התורה והתפילה יומם ולילה.

ר' מענדל נדבק מאוד לר' נחמן מטולטשין תלמידו המובהק של מוהר"ת (אשר יום ה'אירצותו שלו הל' השבוע ביום כ"ו ניסן). ר' מענדל היה למדן מופלג, והיה מקרב רבים וטובים לרבינו הק', ומאז התקרבותו היה מיוחד בעבודה שבלב זו תפילה, וכל מי שהיה שומע תפילתו היה לבו נמש בתוך מעויו. עד כדי כך, שסמופר עליו כי בעת שנשלם בנין הקליון מחדש בשנת תרכ"ו שמוע ה'פריץ' הנכרי, ובא לראות את הבנין עומד על מכונו, בתוך כך ראה בפניהם את ר' מענדל עומד לפני ה' בתפילתו הנעימה מעומק הלב. אף שלא הבין הגוי את שפת לשונו בדברי תפילתו, נענה הפריץ ואמר: "אילו היה מבקש ומתחנן לפניי, הייתי תיכף ממלא בקשתו! הרי הוא מבקש כל כך יפה מכל הלב..."

אף חבריו ר' ברוך אפרים נתקשו בעבודתו האהבה לרבינו הקדוש ותורתו הקדושה, ועבודתו בקודש בתפילה בהתלהבות היתה באש להבת שלהבת פנימית, אף כי לא הרעיש כל כך, אבל משהיה מתחיל להתפלל עד שהיה מגיע ל'ויברך דוד' כבר היו אדים עולים מטליתו לרוב הדביקות וההתלהבות.

הוא התדבק להרב הקדוש ר' נחמן מטשעהרין תלמידו של מוהר"ת, והיה עוזר ומסייע בידו לערוך ולהדפיס ספריו הרבים והנפלאים, כמו 'פרפראות לחכמה על ליקו'מ' וכן 'יקרא דשבתא', 'זמרת הארץ', 'ירח האיתנים', 'נחת השולחן', 'אוצר היראה' ועוד, אשר רק חלק מהם אכן נדפסו והאירו פני תבל, באורו של רבינו הק', וכן ספרי 'דרך חסידים' ו'לשון חסידים', והשאר היו רק בכת"ל.

ר' ברוך אפרים סיפר שפעם בעת התעסקותו באלה, אמר לו הרב: "היום צריכים ללמוד לבד, לחדש לבד, לכתוב לבד, להדפיס לבד, ללמוד לבד, ואף לקיים לבד..."

מלבד עסקו בהעתקת והדפסת ספרי הרב מטשעהרין, עשה גם הוא בעצמו יפה בעטו, וחיבר את הספר 'בְּאֵי הַנַּחֲלָה' על הליקוטי מוהר"ן, אשר כפי הנדפס שם בעמוד השער: "מבואר בו איזה ביאורים ופירושים על כמה מפרקים במקום שצריכין ביאור, ויש עוד כמה עניינים מוכרחים ונחוצים מאד המבוארים בחיבור זה הקטן אשר אי אפשר לפרטם כאן. והמעייין בחיבור זה יבין מעצמו התועולות הנמצאים בו. חיבור הרב הגאון המאור הגדול החריף מוהר"ר ברוך אפרים זצ"ל".

ר' ברוך אפרים וחבריו ר' מענדל'ע ליטוואק ז"ל

שני 'ליטווישע הערצער', מוצאם היה מעיר האמלע שבליטא. ר' מענדל היה איש עני ואביון, וגם בנים לא היו לו. קודם התקרבותם היו מתלמידי הרה"ק בעל הצמח צדק מליובאוויטש זיע"א.

"ויהי ממחרת" ... ועבשיו!

כבר עבר פורים וגם פסח, ומה עושים עבשיו? קשה לי עכשיו להחיות את עצמי עם ה"אור" של פסח, האם זה נכון? מדוע בליקוטי הלכות כאמצע הל' שבת מתבאר העבודה של "הושענות"? דער פינצטערער? זומער או דער ליכטיגער? זומער?

אפילו בעלון תורני, אם זה מפרשת תרומה תשפ"ב ולא מפרשת קדושים, זה ממש לא מושך ולא מעניין... ק"ו אם זה מלפני שנתיים שלוש. [למעט אם זה ממש עתיק יומין, שאז הרי זה מקבל חשיבות מיוחדת. אבל שים לב ממה? מזה שהוא דבר כל כך ישן שכבר ממש לא ניתן להשתמש בו אלא להכניס אותו למוזיאון 'לראותם בלבד'...]

וכמה שהדברים נכונים בכלל, הרי במשנת ברסלב עם שלל תורתה מקבלים הדברים משנה תוקף. שכן, הלא מוכרת לנו היטב המציאות הזאת, כשאנו לומדים בליקוטי הלכות ה' השכמת הבוקר ופתאום נלקחים אהנו למעמקי תוכנה, ומשם להל' ביקור חולים... (ראה שם ה' ג); לומדים בהל' שבת ופתאום נשאבים אהנו לגודל העבודה של ה' ה"הושענות" (ראה ה' שבת ז). ולכאורה ישאל השואל: מאי האי? אני רוצה עכשיו להתחדש בעבודה של 'שבת', למה מכניסים לי עכשיו הענין של 'הושענות'? ובאמת, באופן זה בנוי כל שמונת כרכי הליקוטי הלכות, (ואכן ידוע שלמתחילים הדבר מקשה מאד, ובפרט למתקדמים חסידים שחיים מאד את האור של המועדים), עד שקולטים את האור ואת האמת ואת הנצחיות שבכל דבר!

וסיבת הדבר היא, כי אכן דוקא במשנתו של רביה"ק שמוריד לנו את האור של שער החמישים, שם דווקא הכל כלול מהכל (עיין בזה בסוף ה' קרי"ש ה' ה') ולכן שם באמת הכל אחד, ושייך איפוא לקבל שכל עצום ונפלא מהעבודה של 'הושענות' לעבוד עם זה את השי"ת עכשיו בתחילתו של ימי הקיץ בתכלית ההתחדשות. ואם "מסתרא דיובל נפקו ישראל ממצרים, בסוד וְהִמְשִׁי"ם עלו בני ישראל ממצרים" כידוע מהזוה"ק, הרי שזה גופא החירות הזאת צריכין לקבל משם - להוציא את כל דבר שבקדושה ממצריו וגבוליו שאנו שמים עליהם עם השכל הטבעי שלנו, בסוד "תהומות יסיומו" שמסכים כל דבר בטבעיות (עי' לקו"מ תורה ז' טו), ולתת להם להאיר בכל עצמותם.

ואודות אמרתו של הרב החסיד רבי שמואל שפירא זצ"ל על ה"פינצטערער זומער", יש להוסיף את הפן השני מה ששמעתי בשם להבדל"ח הרב החסיד ר' יעקב מאיר שכטער שליט"א על ענין זה, שמגיע עכשיו הזמן להמליך את השי"ת עלינו באמצעות העבודה של קדושת העיניים ושמירתן, ואזי נעשה"א לעכטיגער זומער"...

שכן, שני צדדים הם למטבע אחת: מצד אחד, הקיץ הוא אכן חשוך לגמרי, למי שנותן לזמן ולמציאות למשול בו ולעשות בו שמוח. ואכן כחסידי ברסלב שאמונים אנו על דברי רביה"ק "את זה תקבלו מאיתי שהעולם לא יטעה אתכם" (שיחות ה'ו, גא) אין לנו להתעלם ולהיכנס במסוה העיוורון של מוחין גדלות מעושה ולתת לעינינו לטייל מבלי מעצורים רח"ל, ועוד לומר אז דער זומער איז 'לעכטיג'... מאידך, כשנשמרים היטב, ומתפללים ומשתדלים לשמור על העיניים, אז באמת הארנו את הקיץ באור יקרות. אז געזונטן 'לעכטיגער' זומער!

אפשר לשלוח שאלות שיובע במדור הזאת בטל או באימייל של המערכת

"הקבלת פני רבו ברגל"

ביום ב' דחומ'מ פסח העעל"ט, התקיים הכינוס הארצי שע"י 'מורשת הנחל' לכלל אנ"ש מכל רחבי ארץ הקודש, בבית מדרשו הגדול במא"ש, בו השתתפו מאות מאנ"ש. כמו"כ התקיימו הסעות לבחורי החמד מיישובת 'בין הזמנים' בערים השונות.

לכינוס נאמו: הרה"ח ר' יעקב שלמה מוזסון שליט"א הרה"ח ר' מאיר קרליבך שליט"א, והרה"ג ר' בצלאל גלינסקי שליט"א שאף ערך את הסיום על שו"ע 'אבן העזר' והתחלת שו"ע 'חושן משפט' במסגרת לימוד 'שני סעיפים ליום' כאזהרת רבינו הק'.

גם בקהילת 'קרון אור' התקיים כינוס החג, בשילוב סיום שו"ע 'אבן העזר' והתחלת שו"ע 'חושן משפט'.

הכינוס התקיים בבנימ"ד החדש בירושלים עיר הקודש. נאמו: הרה"ח רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, הרה"ח ר' שאול סירוטה שליט"א, והרה"ג ר' צבי ליברמנטש שליט"א.

החזרת העטרה ליושנה!

מעמד מיוחד במינו התקיים ביום ד' דחומ"מ פסח בעיר"ק ירושלים תובכ"א, בו נאספו מאות מאברכי אנ"ש מכל 'כוללי החצות' בארץ הקודש [ובתוכם: כולל חצות 'אורות הנחל' בבית מדרשו במא"ש, כולל חצות ביתר, כולל חצות בביהמ"ד 'נחלת חן' בית שמש, כולל חצות 'אור הנחל', כולל חצות 'חברים מקשיבים' בבנימ"ד 'אנשי הצדיק' בית שמש] ואליהם הצטרפו עוד רבים מאנ"ש, לתפילה כוונתיין ככח ובהתלהבות, כאשר עסק בזה רבינו 'להחזיר העטרה ליושנה, שיחזור להתעורר להתפלל בכוונה והתלהבות ובכח גדול, כמו החסידים הראשונים שהיו בימי הבעל שם טוב ז"ל ותלמידיו הקדושים שהיו בדורות שלפנינו" (חיי מוה"ר, עח).

וביותר בימי הפסח, אשר כבר גילה רבינו: "בפסח צועקין בתפילה" (ליקוטי מוה"ר, רא) ו"על ידי אמירת הלל בקול גדול וזכה לאהבת ה' יתברך" (ספר המידות, אהבה ח).

אחר התפילה שמעו האברכים דיבורים נרגשים ומעוררים מפיו של הרה"ח ר' נתן ברנש"י שפירא שליט"א.

יהי רצון שאכן תחזור העטרה ליושנה ביתר שאת ויתר עז, ונזכה תמיד 'להתפלל בכוונה והתלהבות ובכח גדול כמו החסידים הראשונים', אמנ.

דעם רעבינס ליכט:

ביום ג' התקיים מסיבה מיוחדת בעיר בית שמש ע"י ארגון 'דעם רעבינס ליכט' העוסק בהחדרת תורת רבינו הקדוש בצעירי הצאן.

המסיבה התקיימה לרגל סיום הספה"ק סיפורי מעשיות בסדר הלימוד השבועי שע"י הארגון במסגרתו מופצים עלונים וחברות בהגשה מיוחדת לילדים וכן נערכים מבתנים ומועקים פרסי עידוד למצטיינים.

נאמו: הרה"ח ר' שמעון אליהו ברוין שליט"א ומנהלי הארגון הר"ר יצחק וברמן והר"ר יצחק פרקוביץ' וכן התקיים הצגה מיוחדת ע"י כמה אברכים על סיפורי הידוע של רביה"ק על הגרמני והמרו.

נקודות

מ"ט וְיָמֵי הַסְּפִירָה הֵם כְּנֶגֶד מו"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה שְׁהֵם כְּנֶגֶד מו"ט אוֹתוֹת וְהַשְּׂמֹת הַשְּׂבָטִים, שְׁעַל־יְדֵי אֱלֹהֵי הָאוֹתוֹת וְהַשְּׂעָרִים אֲנִי צָרִיכִין לְשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה אֱלֹהֵי יִתְבָּרָה. וְשְׂבוּעוֹת הוּא בְּחִינַת שְׁעַר הַחַמְשִׁים שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם וְיִתְבָּרָה, מִדָּה שֶׁהוּא יִתְבָּרָה צָרִיךְ לְשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה כְּבוֹדוֹ, דְּהֵינּוּ שׁוֹשׁוּב אֱלֹהֵינוּ בְּרַחֲמִים. וְכֵן אֱלֹהֵי הַשְּׂעָרִים זֹכִינִי לְהִגִּיעַ אֱלֹהֵינוּ וּלְפָתֵחַן עַל־יְדֵי אֱמוּנַת תְּהִלָּתָם. עַל־כֵּן צָרִיכִין לְהִתְרַצֵּחַ בְּיוֹתֵר מִמּו"ט וְיָמֵי הַסְּפִירָה לְזִמְרַת תְּהִלָּתָם כְּכֹנֶה, כְּדֵי לְזַכֵּת עַל־יְדֵי תְּהִלָּתָם לְכָל שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הַנִּזְכָּר שְׁהֵם כְּנֶגֶד וְיָמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁבָּהֶם אֲנִי צָרִיכִים לְהִסְתַּר מִזְהֻמָּתוֹ וּלְשׁוּב אֱלֹהֵי יִתְבָּרָה, כְּדֵי שֶׁהוּא יִתְבָּרָה יְשׁוּב אֱלֹהֵינוּ בְּשְׂבוּעוֹת כְּנֶ"ל: (ליקוטי נצחות, ספירה ושבועות, ג)

הר"ר חיים שטיין הי"ו
תרם להוצאות
זכות "בכל לבבך"

הר"ר יוסף גרין הי"ו תרם להוצאות
לע"נ ר' יהושע ב"ר נחום ז"ל
זכות "בכל לבבך"

הר"ר יעקב קליין הי"ו
תרם להוצאות
זכות "לבבך"

הר"ר אברהם אירוארעל הי"ו
תרם 500 גליונות
לדגל הולדת בנו למזל טוב